Nr. 45. Anulu XXXI.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineo's, Fói'a, candu concedu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/2 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 24/12 Iuniu 1868.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tes'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA.

Transilvani'a.

Acte electorali bisericesci din 1850.

Unulu dintre barbatii cei mai eminenti si bisericesi romanesci greco-catolice avù in dilele trecute fericit'a idea de a cere, cá in lips'a de un'a gazeta bisericésca dupa incetarea „Sionului romanescu" se se reproduca séu in gazeta, séu in oricare alta fói'a romanésca tóte actele cate au vediutu lumina la ocasionea alegerei lui Alecsandru Sterca Siuluti'u in 1850. Actele acelea se publicasera in „Fói'a pentru minte, inima si literatura" din Septembre alu acelui anu; intr'acelea fiinduca dupa sugerumarea Gazetei si a Fóiei in Fauru 1850, la renascerea ei in Septembre numerulu abonatiloru era multu mai pucinu decatu cá cunoscinti'a acelora acte se fia pututu atrabate la toti cei interesati de ele, preste acést'a publiculu de astadi numai in un'a parte a sa mai este celu diminutu de 18 ani, asia noi inca credemu, ca vomu face unu servitiu mai multoru din publicu, déca vomu retipari acelea acte cu atatu mai vertosu, ca pre cate credemu noi, nu numai romanii greco catolici, dara si toti ceilalti romani au temeiuri prea grcu cumpanitorie, pentrucá se le pese nu numai de individulu bisericescu, carele va ocupa veduvitulu scaunu archiepiscopescu alu Albei Iulie, ci si de modalitatea alegerei si mai vertosu de conditiunile care i se voru pune celui alesu si de juramentele care se voru cere dela elu, conditiuni si juramente, care intre óresiosre impregiurari aru puté fi fórte fatali si chiaru funeste nu numai pentru linistea sufletésca a celui alesu, ci chiaru pentru pacea si linistea intregului cleru si poporu. Inse despre acestea impregiurari la alta ocasiune órecandu. Acuma se trecemu la actele susu memorate dupa tecstulu loru originale.

PROTOCOLULU

Inrariloru la alegerea archi-pastorului pentru diecés'a romana unita a Fagarasiului in Transilvani'a la 18/30 Sept. 1850.

Dupa ce Eminentii'a Sa nunciulu apostolicu, cu data din 23 Maiu a. c., a incunoscientiatu pre venerabilulu capitulu alu bisericei catedrale din Blasiu despre primirea resignatiunei fostului in dicces'a Fagarasiului episcopu M. S. pre luminatulu si pre santitulu domnu Ioane Lemeny de Eadem de catra preacinstitulu parinte patriarchulu Romei in urmatórele:

Venerabile Capitulum! Hisce meis Litteris festino Venerabile Capitulum Cathedralis Ecclesiae Fogarasiensis certiorem facere, sanctissimum patrem dignatum fuisse resignationem admittere Dioecesis Fogarasiensis quam Reverendus Dominus Lemény libere emiserat.

Cum itaque memoratus D. Eppus nullam amplius in illam Dioecesim jurisdictionem valeat exercere, pertinebit ad istud Venerabile Capitulum Cathedrale curare, ut eiusdem Dioecesis administrationi per electionem Vicarii Capitularis sit consultum. Cum praeclaram vestrae animae dotes atque virtutes mihi sint perspectae, non dubito, quin curaturi sitis ut electio in eum cedat, qui par sit tanto munere fungi, et istorum fidelium saluti apprime consulere.

Praecor Ven istud Capitulum, ut mihi suo tempore indicari velit, quinam fuerit in Vicarium Capitularem electus, atque interim sinceris observantiae sensibus permaneo.

Viennae, die 23 Maji 1850.

Obsequentissimus

X. M. Archiepiscopus Carthag. N. ap

Maiestatea Sa ces. reg. s'a indoratu a determiná cá alegerea episcopului greco-catolicu din Blasiu ae se faca dupa datin'a pana acum deprinsa; si in urm'a acestia Escelentii'a Sa domnulu gubernatoru civilu si militariu din Transilvani'a Ludoviciu br. de Wohlgemuth a facutu acést'a cunoscuta venerabilului capitulu alu bisericei catedrale din Blasiu prin decretulu seu din 26 Iuliu anului curgatoriu Nr. presidiale 610, 614. 15.360 C. M. G. carele suna asia:

Se. k. k. Majestät haben mit a. h. Entschliessung vom 11. l. M. die Wahl des Domherrn-Kantors Constantin Alutan zum Kapitelar-Vikar zur a. h. Kenntniss zu nehmen geruht.

Hievon setze ich das hochwürdigste g. k. Domkapitel in Folge h. Erlasses des k. k. Ministeriums des Innern vom 17. d. M. Z 3845 mit dem ferneren Bedeuten in Kenntniss, dass hohen Orts beschlossen wurde, damit die Wahl zur Besetzung des g. k. Bisthums ehestens vorgenommen werde.

Dafür wird nach dem Wortlaute des Unionsdekretes vom J. 1701 der gesammte g. k Diöcesan-Clerus Abgeordnete zu einer in Blasendorf abzuhaltenden Synode auf die bisher übliche Weise zu wählen und zu ernennen haben, denen das Recht zusteht, zur Besetzung des erledigten Bisthums drei Kandidaten, ohne hiebei auf die Landeskinder beschränkt zu sein, zu wählen und behufs der Ernennung allerh. Sr. Majestät in Vorschlag zu bringen.

Der obersten Landesbehörde kommt es zu, den Tag für die abzuhaltende Synode festzustellen, und zum Beisein bei der Wahlverhandlung zwei Regierungskommissäre zu bestimmen.

Seitens des Herrn Fürsten Primas von Ungarn wird in Folge gleichzeitiger Aufforderung des h. Ministeriums zu dem Wahlakte ein Bischof abgesendet werden.

Diesem zu Folge ersuche ich das hochwürdige g. k. Domkapitel unverweilt einzuleiten, damit schon dermalen von der Diöcesangeistlichkeit zur Wahl der Abgeordneten für die gedachte Synode in der bisher üblich gewesenen Anzahl und Weise geschritten werde.

Das diesfalls Verfügte wolle das hochwürdige g. k. Domkapitel baldmöglichst zu meiner Kenntniss bringen. Mit Rücksicht auf den zur Wahl der Synodalmitglieder erforderlichen Zeitraum wolle das hochwürdige g. k. Domkapitel bald nach Erhalt des gegenwärtigen Erlasses den für Abhaltung der Synode selbst zu bestimmenden Tag mir beantragen. Hierüber werde ich solchen feststellen, und nebst Benennung der Regierungskommissäre dem hochwürdigen g. k. Domkapitel bei Zeiten bekannt geben.

Hermannstadt, am 26 Juli 1850.

Wohlgemuth, m. p.

F.-M.-L.

Éra la aratarea ven. capitulu cu data din 6/24 Iuliu a. c. Nr. 794 catra Exc. Sa d. gubernatoru data, a carei cuprinsu este urmatoriulu:

Excellentissime Domine Gubernator! Gratiosam Excellentiae Vestrae de 26 Julii a. c. Nr. 614 praesid. 15360 Guberniali, signatam, circa electionem ad restaurationem vacantis nostrae sedis episcopalis quantotius suscipiendam ad hoece Capitulum factam provocationem grati arripimus — unde

Terminum, quo quisque Archidiaconus suae Eparchiae Synodum prae eligendo deputato Eparchiae, Votum omnium ad electionem Cleri Blasii instituendam laturo, nec non pro parte Archidiaconi cuiusvis adiungendo unico Notario, aeque libero voto gaviauro, iuxta antiqua scilicet nostra iura et consvetudines celebrarit, pro 16. Sept. a. c. — illum vero, pro quo taliter praeparati ad electionem Episcopi Blasii coadunentur, diem 30 Sept. a. c. praefiximus.

Quod Excell. Vestrae erga praeveneratos ordines pro rati habitione, dum humillime significamus, una notum facere sustinemus; eam apud nos etiam Altissimis Ordinationibus communitam vigilisse huedum praxim et consvetudinem ut, C. R. Comisarius et Clero ad Synodum convocato necessaria victualia e Curia Episcopali subpeditarentur, quod et ratione Charistiae dominantis, tum fere omnium e Clero aevae temporibus praeteritis depredationis, unum quoque e proventibus vacantis Dominii Episcopalis disponi humillime oramus — in prof etc.

Accesi Exc. Sa prin inalt'a ordinatiune din 8/27 Augustu a. c. Nr. presid. 691 C. M. G. prefige dio'a adunariloru eparchiale in tóta diecés'a pe 4/16 Septembre, éra a adunarei diecesane pe 18/30 Septembre a. c., care decretu suna asia:

Ueber den Antrag vom 6. l. M. Z. 794 genehmige ich die Bestimmung des 16 k. M. für die Abhaltung der Eparchial-Synoden und finde für die Vornahme der Wahl-Synode in Blasendorf den 18. des k. M. September festzusetzen. Zwei Regierungskommissäre werde ich nach der höchsten Orts zu erfolgenden Bestimmung dem hochwürdigen Domkapitel später benennen und zu dem Wahlakte am letztgedachten Tage nach Blasendorf entsenden.

Uebrigens ersuche ich das hochwürdige Domkapitel den sämmtlichen Diöcesan-Erzpriestern genauest einzubringen, dass in den Eparchialversammlungen gar keine anderen als die Wahl von Eparchialdeputirten bezweckende Agenden vorgenommen werden, und übrigens bei den hiebei allenfalls stattfindenden Festivitäten eine mit dem Belagerungszustande, in welchem das Land sich befindet, verträgliche Ordnung und Ruhe bewahrt werde.

In Betreff der angesuchten Passirung der Auslegen für die Feierlichkeit der eigentlichen Wahl Synode wird das Erforderliche nachträglich verfügt werden.

Hermannstadt, 8 August 1850

Wohlgemuth, m. p.

In intielesulu si combinarea acestor'a, prea onoratulu domnu Constantinu Alutanu, canoniecu cantoru si vicariu generalu capitularin, prin circulariulu seu convocatoriu din 30 Iuliu (11 Aug.) a. c. Nr. 31 a provocatu clerulu, cá dupa ordinationile mai susu venerate se tiena adunarile eparchiale si as se adune prin representantii sei la diu'a prescrisa pentru seversirea actului alegerei de episcopu; tenorulu circulariului e urmatoriulu:

Onorate in Christosu frate!

Prea bunulu nostru Rege apostolicescu si dreptu credintiosu Imperatu plinu de revna (zelu) spre credinti'a nóstra cea romana, ingrigiatu, cá nu cumva binecredintiosii nostrii romani in credint'a cu biserica romana uniti, fara capu si povatuitoriu sufletescu mai indelungatu remanendu, de amagitorii proroci mincinosi insielati, spre a loru mare stricare dela adeverat'a stramosésca credintia se scadia, si a intorsu cu indurare bland'a si crestinésc'a sa inima spre jalnic'a nóstra, prin resignarea bunului nostru parinte archiereu Ioane Lemeny in veduvia romas'a diecesa, si prin indoratulu seu din 17 Iuliu a. c. Nr. 3845 esitu decretu, capitolului in 26 Iuliu a. c. Nr. 610. 714. 15360 prin Escelenti'a Sa d. guvernatoru incunoscintiatu, cu acea strinsa indatorire ne facultà a trai cu vechiulu acestei diecese cuventiu si prin diplom'a de anu 1701 prea inaltu intaritu dreptu, de a ne alege archiereu dupa modulu si obiceiulu de pana acuma in alegerea episcopului observatu, cá cu ocasiunea alegerei, alte obiecte afara de alegere la pertractare a lua, sub grea responsabilitate opriti, loandu la socotéla starea tierei de acum ocarmuite prin legea martiala a tatu sinódele eparchiale catu si celu diecesanu spre alegerea episcopului conchiamate, statului

nostru amesuratu, in cea mai mare liniste a se celebrá, strinsa datoria se ne tienemu.

Dreptu in urm'a prea veneratului decretu dupa avut'a cointielegere cu Esc. Sa d. gubernatoru alu tierei am de a'ti comite fratienei tale, cá:

a) Pre 16 dile dupa calendariulu nou, éra dupa celu vechiu pe 4. a lunei lui Septembre convocandusi preotii purtarii de grigia a fratienei tale incredintisti, mai inainte de tóte aducandu jertfa neincruntata a totu puternicului Dumnedieu si chiamandu pe duchulu santu intru ajutoriu spre acestu de stat'a insemnatate actu, prin votisatie ocolta dupa obiceiulu vechiu se alegeti episcopu.

b) Prin asemenea votisare se alegeti unu deputatu alu eparchiei, spre a aduce votulu eparchiei la sinodulu diecesanu, si unu notariu adjunctu fratienei tale, care cá si frati'a ta va avé voto liberu, in alte obiecte dupa tenorulu decretului c. reg. nemestecanduve, si alte ordinationi care dóra prin comisariatele séu subcomisariatele ces. reg. cu acést'a ocasione vi s'ar vesti fara amintéla implinindole.

c) Pre 30. dupa calendariulu nou, éra dupa celu vechiu pe 18 Sept. frati'a ta séu adjunctulu fratienei tale si cu deputatulu eparchiei din subordinatii preoti alesu, se ve aflati in Blasiu, unde capatandu instructie pentru tóte cele de lucratu, dupa chiamarea santului duchu intru ajutoriu, sub manuducerea comisariloru imperatesci, spre acést'a lucrare de prea inaltele locuri ecemisi, vomu seversi marele actu alu alegerei episcopului, care cá se servésca spre marirea si laud'a lui Ddieu, folosulu bisericei gr. catolice si bunarí'a natiunei romane, cu inima infranta si smerita se rugamu pe parintele luminilorn, se tramitia preste noi darulu seu de susu, se ne lumineze mintiile cá se ne putemu aflá barbatulu dorintieloru nóstre. — Fratiesce remanendu alu fratiei tale de binevoitoriu in Christosu frate

Constantinu Alutanu.
vicariu gen. capit.

Blasiu, 30 Iuliu 1850.

Dreptu acea si clerulu piecandose acestoru gratióse ordinationi, dupa premiterea si finirea alegeriloru eparchiale s'a adunatu la Blasiu prin representantii sei inca in 16/28 Sept. a. c., candu la 5 óre sér'a veniau prea marimile sale domnii prea santitulu si prea luminatulu d. episcopu alu Urbei mare (Magno Varadino m.,) Basiliu Erdely si prea marituli d. consiliariu gubernialu Carolu Gebel, carii erau tramisi la Blasiu in calitate de comisari c. r. la actulu alegerei de episcopu in diecés'a gr. cat. a Fagarasiului, o multime din clerulu adunatu sub conducerea prea onoratiloru domni canonici Basiliu Ratiu de Nagylak canonicu lectoru, si Stefanu Boeriu, canonicu custosu, din partea venerabilului capitulu 'iau intempinatu la podulu manaradiei din susu de Blasiu cu ormatórea salutatione rostita de catra prea onoratulu domnu canonica prementionatu Basiliu Ratiu, carea asia suna:

Illustrissimi Domini Regii Commissarii, Domini nobis gratiosissimi!

Gratissimus nobis est illustritatum vestrarum adventus et quidem eo gratior, quo optio nobis sponsor est, fore, — ut per funesta, eoque ingratissima nostri antea Episcopi Illustrissimi D. J. Lemeny fata iam a duobus annis vidusta, pastore et defensore destituta, diversis impostorum illusionibus et iniuriationibus exposita, imo vero iuxta Christi verba „perentient pastorem et dissipabuntur oves“ multifarie multisque modis afflicta et injuriata Christi sponsa, reperto per Ill. V. interventum quem eius anima quaerit et desiderat sponso, vidualis vestis squalorem exuat, luctum deponat novumque laetitiae et benedictionis paludamentum induat recuperetique desideratam consolationem, qua in dulci per amati sui sponsi consortio, deo gratos, principi charos, patriae salutares spirituales filios generare, discolas (?) degeneres et abortivos regenerare, omnes materno sno sinu fovere et nutrire, familiam Deo dicatam non solum multiplicare sed et felicitare, se tandem senectum depositum illaesum conservare et com sb Archisponso repetitum fuerit, cum foenore reddere et se iustorum mercede dignam prestare merestor.

Quia vero ad talem sponsae gratum sponsum deligendum, vos Ill. DD. ab Altissimo Loco estis deputati sponsores, Vobis electionis sponsi directio concredita, inde Vobis in limitibus occurrentes, nomine nostri Capituli gr. cath. Blasiensis, a quo ablegati sumus, Vos venerabundi salutamus de felici hactenus producto itinere cursu Vobis cordicitus congratulantes, ceu Dei angelos ea qua decet reverentia et humanitate excipimus, taliterque exceptos inter cleri et populi Vestri adventum sitienter anhelantis, tu bila, Vos ad locum missionis Vestrae deducamus ea filiali confidentia animati, quod Vos pro innata Vestra prudentia et singulari, qua in agendo polletis dexteritate et auctoritate tanti momenti tamque salutaris actus cursum sciatis, velitis et possitis ita dirigere, quo et altissimae expectationi et spiritualis sponsae desiderio taliter satisfaciat, ut reperto sincero et fideli dextero et laborioso, toto sibi consecrato, et pro sua salute se offerre parato sponso se in amati sui sponsi consortio beatam praedicare, Vestramque, Ill. DD. memoriam in sincera recognitione, et devota benedictione recolere valeat Quela gratioso Ill. V. patrocinio nosmet commendantes perpetuamus.

Illustritatum Vestrarum
humillimi servi
Basilius Ratz et Stephanus Boër,
Ablegati Capitulares

A dóu'a di in 17/29 Sept. fiindu Dumineca, prea santi'a sa d. episcopu si comisariu Basiliu Erdely a celebratu santa'a liturgia, la carea erá adunati venerabilulu capitulu si representantii clerului. Dupa a carei implinire acum laudatulu d. episcopu din usile imperatesci ale altariului cu cuventulu a facutu cunoscuta inalt'a sa misiune clerului, promulgandu totodata implinirea actului alegerei pre din'a urmatóre; cu carea ocasione depotatulu eparchiei Bistrei Simionu Balintu a respicatu unanim'a dorintie a clerului de a tiené conferintia pregatitóre pentru acesto actu.

Intru acést'a di seversinduse dumnedieescului cultu de catra prea onoratulu d. vicariu capitularu in midilocelu bisericei a cetitu in faci'a clerului adunatu gratiosulu decretu alu Escel. Sale d. gubernatoru Ludoviou br. de Wohlgemuth din 26 Sept. a. c. sub Nr. presidiulu 939 C. M. G. indreptatu catra venerabilulu consistoriu gr. cat. din Blasiu, prin carele se incunoscientieza acest'a despre destinarea cu reverinti'a prenumitiloru doi comisari, si deodata i se impune cá aratandu acestoru prea inaltu denumiti comisari cuvenit'a reverintia se dè de buna voie ascultare atatu insesi catu si preotimea lui subordinata la tóte orenduintiele, ce tienutesco spre sustinerea ordinei si demnitatei desbateriloru. (Vedi cuprinsulu acestia mai in diosu la actulu alegerei.)

Cu acésta ocasiune prestinea dorioti'a clerului de a tiené siedinti'a pregatitóre de catra tóta adunarea repetendose, si prin momentóse argumente spriginduse s'a alesu si s'a tramisu catra maritii dnii comisari o deputatione sub conducerea prea onoratului d. vicariu capitularu, carea se midilocésca invoirea pentru dorit'a conferintia. A carei resultatu fù, ca:

„Deputationea este indreptata cá adunarea se'si astérne in scrisu acésta a sa dorintia.“

Ce s'a si facutu in cuprinsulu acést'a:

Marita ces. reg. comisiune;

Escelentí'a Sa inaltulu gubernatoru alu tierei cu data din 26 Sept. a. c. Nr. pres. 939 C. M. G. emenuratu prea inaltei hotariri a c. r. Maiestatei din 26 Augustu alu a. c., esita pentru alegerea de episcopu gr. c. intru acésta diecesa a Fagarasiului pe din'a de 18/30 Sept. concese, indurandose a ne tramite gratiósa ordinatiune, intru carea amesuratu datuneloru bisericei nóstre si vechiului obiceiu alu acestei diecese ne lasa a seversi desbaterile tientitóre la alegere.

Pentru acesa representantii clerului acestei diecese de marimile sale regii comisarii cu reverintia se róga, acést'a gratiósa concesiune si in fapta a o puté infiintiá mai nainte de actulu alegerei intru carea;

a) Se ne constituimu spre acesto actu memontosu.

b) Se desbatemu amesuratu canóneloru bisericei si prascei preavute midilócele spre intarirea si inaintarea santei unioni.

c) Se ne fia ertata compunerea unei suplice in privinti'a mai multoru trebuintie care poftescu mai grabnica vindecare prin marimile sale dnii comisari la inaltulu tronu subasternendu, pe langa care cu tóta reverinti'a remanemu

Ai maritei comisioni c. r.
Blasiu 17/29 Sept. 1850 umiliti servi
Constantinu Alutanu,
vicariu generalu si presiedinte alu deputationei, m. p.
Const. Papfalvi, vicariulu Hatiegului m. p.
Ioane Chirila, vicariulu Fagarasiului m. p.
Teodoru Papu, archidiaconu m. p.
Greg. Mihály, Archipresbiter Bistrensis m. p.
Leontius Leontesanu, Archid. M. Ujvárienais m. p.
Dem. Coroianu, Vice-Archid. Ermelykensis m. p.
Samuel Laszlo Vlassa, Archid. Pociagiensis m. p.
Stefanu Moldovanu, protopresbiteru alu districtului Mediasiului m. p.
Augustinus Papp, Administrator Districtus Albae Carolinensis m. p.
Thomas Martian, Parochus Desognensis m. p.
Ilie Vlassa, parochulu Vesesmortului m. p.
Ioane Capocianu, parochulu Valei Sasului m. p.
Simeonu Balintu, parochulu Rosiei muntóse m. p.
Gregoriu Popdanu, parochulu Uinemetului m. p.
Petru Branu, parochulu Hidveiului, m. p.

deputatiunea representantiloru clerului diecesanu.

Asternandose acésta cerere, prea laudat'a c. r. comisiune cu parintésca bunavointia a primitu deputationea preinsemnata si a datu prea gratiosulu responsu cu cuventulu:

„Adunarea constituindose spre actulu alegerei episcopului póte desbate tóte scelea, ce le va afla de folosu pentru obiectulu alegerei, aratandu cá se se aléga de episcopu acel'a carele se fia adeverato parinte alu patriei si alu natiunei, zelante aparatoriu alu mantuitórei religiuni romanesci catolice si prea fidelu supusu cesei austriace, dela care avemu totu binele; — éra midilócele pentru intarirea si inaintarea uniunei si alte trebuintie ce poftescu mai grabnica indreptare se se arate intru un'a petitione catra sacratisim'a sa Maiestate le se apromisu o subaterne si recomandá.“

Responsulu acest'a s'a facutu cunoscutu representantiloru clerului prin deputatione.

(Va urmá)

Blasiu 16 Iuniu 1868.

Prestimate Dle Redactoru!

De si ordinariatulu metropolitanu gr. cat. prin resolutiunile sale indorsate pre concursele respectiviloru pre ca i, dupa calificationea lora la afiatu demni de si provedé cu stipendiu din fundationile gr. cat. ale Dlui Sim. Romantiai, Petru Maioru, Efraimu Iosifu Klein de Muntii si alui Ioanu Bobu fostului eppu alu Fagarasiului, totudéuna espresamente la provocatu cá: cu finea anului scolasticu se'si produca inaintea ordinariatului metropolitanu testimoniale scolastice despre progresulu lora facutu in studia si de moralitate — trebue inse de si cu parere de reu se marturisimu ca: dintre stipendiati partea cea mai mare n'a satisfacutu la timpulu seu obligationei impuse lora — si ordinariatulu metrop. opacitu prin astfelin de traganari a fostu necesitatu a amana escrierea de concursu pentru stipendiale devenite vacante — de sine se intielege ca: si a intardiá cu conferirea stipendialoru, si cu susternerea incuroscientiarei oficióse la inaltulu reg. guverno — din care apoi firesce urmá ca: cu daun'a simtibile a stipendiatiloru propiie nu se puteau respunde respectiviloru stipendiale ori cele de non conferite, ori celea lasate in ulteriórea folosintia a stipendiatiloru de mai nainte, cela inceputulu anului scolasticu, ci dearendulu dupa finea semestrului I; si a oneori chiaru cu finea anului scolastico!

Aceste pureceri abnormali inaltulu reg. guverno vrendu odata a pune capetu prin gr. seu decretu dto. 21 Febr. a. c. Nr. 1099 pentru organisarea conferirei stipendialoru din amintitele fundatiuni pre anii venitori afla de lipsa a dispune urmatoriale, si prin urmare a recercá pre ven. ordinariatu cá se le observéze cu tóta promtitudinea.

1. Cá: se escrie ven. ordinariatu archieppu si metrop. gr. cat. concursele pentru dobandirea stipendialoru deosebite, cari voru veni in vacantia cu finea anului scol. nu asia de tardiu precum s'a intemplatu in an. tr. — si se efeptuésca publicarea concurseloru celu multu pana in 15 Augusto a. c. si inca in interesulu publicitatei mai intiiu celu pucinu in 2 diurnale, cari se edau in limb'a romana — candu va fi a se defige pentru bagarea cererilorn de competintia unu terminu de 4 septemani — éra recomandarea pentru conferirea stipendialoru vacante se se astérna guvernului reg. totudéuna celu multu pana in 1-a Octobre, cu care modalitate s'aru puté efeptui asemnarea stipendialoru in totu anulu scolastica la timpulu seu; ca ci si asia acomanarile se facu numai pre unu

anu scolastieu, si la incepatulu fiecarui anu trebue se se reinoiésca.

2. Cu privire la stipendiale din fundatiunea lui Dr. Simeone Romantisi sunta in escriere de concursu a se enumerá nu numai numerulu si cuantitatea stipendialoru venite in vacantia, ci a se desfasiorá detaliatu si precisu tóte scalele recerintie, cari conditionéza dupa intentiunea fundatorelui repesusatu dobandirea loru — din cari parecedendu si escrierile de concursu, e de a se infira si acea cumca: potu concurge pentru dobandirea vreunui stipendiu numai acelí tineri studinti, cari sunta nascuti in marele Principatu alu Transilvaniei — au in studia calculi de eminentia si una purtare morale buna — dintre cari voru avé preferintia celi de origine nobile si deosebi celi, cari sunta consangeni fundatorelui repausatu, déca voru fi si de altmintrea calificati la dobandirea vreunui stipendiu.

3. Ca in venitoriu se se conferésca stipendiale din fundatiunea lui Dr. Sim. Romantisi nu numai eschisivu auditoriloru de dreptari, ci si la celi tineri studinti de buna sperantia, si cu purtare buna, cari au de cugetu a se perfectioná in studiale reali si technice — séu si celea de arte frumóse, despre ceea se face totu déuna amintire in escrierile de concursu.

4. Din pietate catra judecatori si testatorii stipendialoru sunta de a se inferá in escrierile de concursu in venitoriu: numele si pronumele, catu si caracterulu loru in intregitatea deplina; ér' nu precum s'a intemplatu pana acum.

5 Ea' cu privire la escrierile de concursu pentru dobandirea stipendialoru din fundatiunile lui Efraimu Iosifu Klein si Petru Maioru sunta de a se numerá tóte recerintiele affatórie in cartea fundationale si testamentulu fundatorelui — si pentru chiaritatea lucrului in publicationi osebite una de alta etc. etc.

Acestu pregratiosu decretu guberniale e destulu de chiaru si precisu, si credemu, ca celi interesati 'lu voru pricepe fara cá se céra lipsa sei mai facemu vreunu comentariu.

Binevoliti prestimate Dle Redactoru a dá pucinu locu in colónele pretiuitei Dvóstra fói'a acestoru impartasi i facute in interesulu tineri mei studiósc. — — —

Domnule Redactoru!

Concedemi cu asta ocasiune a publicá o causa, de si neplacuta, ca-ci e delicata, templata in parochi'a Tiurea in protopopiatulu Clusiului.

Se dice preste totu, ca romanulu tace si face, si multu adeveru este in dical'a acésta, dara cu tóte, ca adese ori e „mai buna o taca decatu o vaca", totusi sum de acesta parere, cá déca ar' fi cunoscute intemplarile unui tienutu séu ale altuia, ar' fi fórte bine. Acésta voiescu si eu se o facu pre langa tóta parerea de reu, fiinduca in secliulu alu 19-lea s'a tienutu poporeniloru din atins'a parochia cu ocasiunea inmormentarei unei femeie o cuventare mai antéiu in limb'a romana, é-' dupa aceea numai decatu si in limb'a maghiara

Femeia a fostu curatu din vitia romane, nascuta din parenti romani, familí'a intréga e romana si intinsa, si pentruca la acesa inmormentare au luatu parte si dintre maghiarii locuitori in aceea comuna, nu se póte presupune, ca au pretinsu, cá si in limb'a loru se se predice, ci aceea o au facutu preutulu Gregoriu Popu parochulu Ghirboului ung., credu, din aceea parere, cá dór' poporulu romanu nu e inca capace de conciuni sistematice? Eu nu adoptezu acésta parere; ma pracsea m'a convinsu despre contrariulu, ca romanulu are minte sgera, setósa dupa invetiatura, numai se i se predice desu si numai in limb'a sa cea bine intielésa.

Din pucinele acestea trasuri póte vedé fiacine, ca preotii romani au se fia atatu de insufletiti pentru inaintarea limbei romane, si prin concioni, (intocma dupa cum sunta insufletiti si preotii de alte limbe pentru si numai eschisivu pentru stim'a limbei natiunei loru, ignorandu cu totulu pe a nóstra. Ah! soflete rumpete! se nu mai vedi resplatita si cu batujocura o asemenea sfatosia! —

Limb'a nóstra o capace de a sta pe tribuna si pe amvonu cu tóta onórea, ca e odorulu vietii nóstre nationale, pe care avemu se lu punemu orunde: in scrisu, in cuventari, pe tribuna, in conversari sociali, esclusivu in primulu locu de onóre! — R.)

Nu potu retacé dorerea animei, ca aceea conciune deso atinsa s'a conventatu in primavér'a anului acestui'a; despre care me nutresce sperantí'a, ca pre langa marinimós'a partinire a prea v. consistoriulu metropolitanu, despre care nici nu mi e ertatu a me indoi, si a preotiloru romani gr. cat., a caror'a numeru in Austri'a suie preste una miie si diumetate, precum si a inteligentiloru mireni, cumca nu va fi ertatu, cá preotii romani catra poporulu romanu, se conventeze pre viitoriu in alta limba straina, (de ostu numai curatu in limb'a romana, pana atunci, pana candu nu vomu esperia, ca si alti preoti de limba straina si voru tiené lucru de onóre a predica si ei in limb'a romanilor, in onórea acestora, candu le voru fi ospeti séu privitori. Atunci anu intielege una stima imprumutata, inse pana candu limb'a nóstra o espunu risului si contemtului, totu nesocotitulu — comite una stentata asupra stimei nóstre nationale — R.)

UNGARI'A. Pest'a 17 Iuniu. In restempu de 9 dile nu se tienú dieta pana in 13, candu se tienú iara a fi vreunu ministru de facia. Se luara in s-ante mai multe petitiuni, intre altele:

Comitatulu Szabolcs se róga, cá diet'a se decida, ca deputatii afara de ministrii si secretarii de statu se nu cuteze a primi deregatorii, care depindu dela denumirea regimului (aplausu) Temisiór'a cere redicarea vamei de drumu si de poduri. Maghiaromanii din Hajdu-Dorog se róga pentru infintiarea unui episcopatu gr. cat. maghiaru si traducerea cartiloru liturgice, asemenea si orasiulu Hajdu-Nánás, ceea ce se primesce cu placere. Irányi dorésce desfiintiarea pedepsei corporale. Madarász mai propune petitiuni in contra legiloru din 1867 dela 14 comune, si se mai cetescu nesce proiecte in cass'a veniturilor, tacseloru si darei de consumu.

In siedinti'a din 16 Nyári face propunerea, cá camer'a se si arate compatimirea pentru perderea principelui Mihaile. Se face prin sculare. Se publica legea sanctionata pentru tiparirea banilor ungaresci. Comisiunea de 10 -si de reportulu si recomanda camerei, cá se dé concesiune directorelui oauseloru regali Carolu Rath cá se póta trage in procesu de presa pe fratele de suferintie Alecs. Romano. Reportulu tiparitu se va pune la ordinea dilei.

Dr. Iosifu Hodosiu cere, cá nu numai reportulu, ci si articlii incriminati se se tiparésca. Halász partinesce pe Hodosiu. Asemenea si Aloisiu Vladu cu cuventu, ca voindu camer'a se judece despre vreunulu din personalulu seu trebue se aiba cunoscientia de datele respective. Bonis e contra. Madarász pro. Horváth, min. contra. Sig. Bo.les pro. Deák in contra tiparirei. Csanády imputa lui Deák, ca se teme, ca tiparindusse articlii voru veni in cunoscienti'a publicului mare, inse de acést'a nici asia nu va scapá. Se continua disput'a intre Deák si Csanády, apoi

Andreiu Medanu dovedesce camerei, ca e de lipsa tiparirea acteloru incriminate cu atatu mai vertosu, ca si Deák a constatatu, ca numerii fóiei respective s'au secuestratu si fara tiparirea loru camer'a nu póte judecá; déca e adevaru, ca diurnalulu „ar' contiene intentiunea de a stirbá intregitatea coróuei regesci ungaresci", dupa cum acusa fiscalulu. Partinesce propunerea lui Hodosiu, ceea ce face si Dobzransky. Inse maioritatea prepotinte la votisare o respinse cu 206 in contra la 80 voturi. A urmatu apoi desbaterea despre darea indirépta Nyári vorbi, ca aceste dari sunta creatiunea absolutismului, inse o politica buna face si finantie bune, cu tóte acestea recunósce si necesitatea monopoliului de tabacu (tutunu) si in fine votézs se se primésca legea de basa la desbaterea speciala.

In siedinti'a din 17 principele Napoleonu inca se infatisiá pe galeri'a magnatiloru cu suit'a. In siedintia se desbatú asupra interpelationei, ca pentruce a vendutu ministeriulu paduriea erariala si canalulu Bega din comitatulu Caraisiu si Temisiór'a la 2 vienesi pe 10 ani fara licitatione si fara concursu deschisu, fiindu ca locuitorii de acolo voru fi siliti a platí greu lemnele la areudatori. Min. Lonyai respunde, ca prin pasulu acest'a s'a maritu venitulu erariului cu 150 mii; dar' Nicolita interpelatoriulu 'la convinge din contra, dicendu, ca s'a facutu o societate de cetatieni din Temisiór'a, care a imbiatu pe vienesi cu 30 mii, déca le voru da lora arend'a, erariului i au apromisu cu 10% mai multu decatu vienesii si inca, ca preste pretiulu erariului nu voru urcá lemnele mai multu decatu cu 10%.

Manoilovite spera interpelarea lui Nicolita, inse Lonyai o spune verde, ca contractele e subscrisu si nu se mai póte desfiintiá. Apoi se luá insinte éra legea pentru ocise etc. si s'a si primitu unu § din ea. —

„Pesti Napló", ma si diurnalele dela Clusiu inca totu nu'si tienu limb'a in gura pentru de a nimici inremnatatea si seriositatea pronunciamentului dela Blasiu, ma vorbescu despre romani cá despre nesce venetici, nesce paria, eloti, sclavi séu iobagii loru politici, cerora nu le-ar' fi ertatu, decatu a se prosterne la grati'a eroiloru dilei. Inaintea loru romanulu e nula si candu esta totusi da este unu semnu de viétia dau cu totii din tóte partile a-i intunecá valórea si a i desfiorá prin mentiuni virginitatea reala. Ceea ce dicu diurnalele, spuii ómenii partitelora loru le pana in esecutione cum si unde potu, numai cá romanulu se nu védia sórele politicu nationalu, nici in comuna, nici in comitatu, unde se sfia catu de pucini maghiari. Hei! sub Iosifu II. inca apucasera a se inaltiá unii romani la deregatorii, inse sbia trecura dela ele 20 ani si putesi cautá cu lumanarea, ca nu se mai afla nici unu sufletu de romanu prin deregatoriele politice cu atatu mai pucinu prin cele judecatoresci. Din'a bune se vede de demanétia, ca si acum incepu dloru a totu rari pe romani si si premeni cu maghiari, si déca se voru introduce si cartile funduari prin tóte comunele in limb'a maghiara, dupa cum se face, apoi de securu, ca totu maghiari voru fi si la protocóle prin tóte comunele si sistem'a de a desnationalisá si distruge, ce se tórce acum, va fi nevedite pe deplino, inesta se voru apucá numai a-si tiese pandi'a urzita in 1848, spargundune capulu cu pelariile nóstre! — Celu cu minte póte precepe si mai multu. — In politic'a mare maghiarii se tienu destinsi a face ei barier'a cea tare pentru Europ'a in contra muscovitismului si pomenescu de alisti numai pe poloni si pe turci, dar' de romani sunta securi, ca ciocoi din Romani'a li voru ajutá cá se nu se mai póta face pomenire si de ei, dupa cum si ignoréza si acum din profesiune nationale. — Dar romanulu nu va mai fi pirghi'a nimenui, ci -si va ajutá singuru la sustienerea vietiei politice nationale de mana cu cei ce vréu se asiedie barier'a. —

AUSTRI'A INFER. Vien'a 18 Iuniu. Consiliulu de statu alu Austriei s'a desfiintiatu prin o lege, care sanctionata s'a si publicatu. Alta lege publicata pentru conducerea de a se redicá fidi comissa, care sterge neegalitatea intre nobilime si burgarime, fiinduca depindu pe viitoriu dela aplacidarea dela ambii factori, dela legislatiune si imperatoru. A 3-a lege sanctionata desfiintiéza legile de dobenda (usura) care liberéza capitalulu in favórea progreseloru economice.

„Presse" vechia in contra datinei ei de pana acum publica unu articulu fórte importantu, in care registréza tóte pecatele partitei sitostiunei din Ungari'a, cari le comisera si le mai comitu facia cu natiunalitatile. Ne ertandune locu acum, 'lu vomu publicá de alta data. —

Cronica esterna.

ROMANI'A. Bucuresci 9 Iuniu v. Adi la 9 óre si diumetate s'a intemplatu aici una esplosiune in cintur'a stabilimentului de arme de pe Dealulu spirei. 40 de lucratori se ocupa cu pregatirea de focuri artificiose. Unulu din soldati lucrandu cu intiéla pre mare o bucata de focu artificiosu, acésta facú esplosiune causata de frecarea cea iute, focula se lati si la celelalte bucati si asia urmá o esplosiune puternica si stabilimentulu intr'o clipa se vediú in flacara. Pompierii sarindu indata potolira focolu, inse 6 soldati lucratori se aflara morti, neputenduse departa de intisl'e focului, 6 raniti din cari unulu periculosu; si oficiulu Ivanovici e ranitu. Perderea materiale, dupa cum scrie „Romanulu" e inemensata, fiinduca stabilimentulu celu mare de arme fù cu totulu aperatu de foco. —

Dupa unu telegramu din Baziaș 20 Iuniu principele Napoleonu va sosi in Romani'a numai Marti in 11/23 Iuniu pe batelulu Albrecht. Va se dica, ca tocma in aniversari'a de 20 ani, candu in 1848 a incepatu inviarea nationei romane in Romani'a, candu po-

porulu romanu a redicatu standartulu libertatii, dovedindu Europei si vitiei latine, ca coloni's lui Traianu vieza cá unu antepositu alu gintei latine in Orientu, va pune si principele Napoleonu pitioriulu pe pamentulu Romaniei. Mirele libertatii europene visitéza pe mirésa libertatii de mustra in tóta Europ'a.

Diarnalele din capitala se esprimu cu mare entusiasmu si cu multa recunoscientia catra providentiali'a familia Napoleonida, carei Romani'a datoresce nu numai potintea protectione, dar' chiaru si unirea, nóu'a ei viatia de statu si recunoscerea si adnumerarea natiunei romane in concertulu natiuniloru europene, pentru care fapta tóta suflarea romana o leagana in sinulu fericirei. Fia recunoscientiei sale celei mai netiermurite. Fia binecuventata ór'a, in care mirele libertatii, Principele consangeanu, va calcá pe pamentulu Romaniloru cá unu genin aparatoriu alu vietii loru nationale! — Juvet posse vidisse in vicinia Deos latios! —

Camer'a Romaniei in siedinti'a de 7 Iuniu v. s'a mai distinsu cu o alta fapta nationale binefacatória, ca cu opunere numai de 3 bile negre primi proponerea d. Mehedintianu, pentru cá gobernulu se taia cate mai curundu moneta de argintu. Ministrulu ince primise acésta propunere si inca dechiarase, ca moneta se va taia in tiéra, ér' nu in strainatate. — Se primi si unu credito de 417.631 lei vechi pentru plat'a profesoriloru si a superioriloru de monastiri, cari astépta salariele dela 1860 si alte legi, intre cari si imbracarea ostirei cu produsele din fabricele romane. —

„Transilvani'a" societatea acésta providentiale ér' mai publica sjutória incurse statu dela consiliu judeciene catu si dela privati la vr'o 9 mii lei v.

Societatea acést'a a serbatu diu'a de 3/15 Maiu cu o caldura deosebita. „M. Polgár" descrie pe largu si dupa datin'a invechita inca cu ghimpi serbarea acestei dile, enumerandu si toate stele si descriindu si entusiasmulu, cu care s'a serbatu in Bucuresci. —

La pronunciamentulu din Blasiu inca se publicá in „Romanulu" unu echo din Romani'a, unu echo de consimtiu cum fù si dechiararea romaniloru in Pest'a, celoru ce reiura premerge cu escemplu la considerarea estorufeliu de acte nationale, alu caroru resunetu trebue se bata in anim'a vercarui romanu. — of!

Vomu publicá or' cate ni se voru tramite de catra cei ce consimtiendu si au datatu de dotoriu. — Inca tota se mai publica adrese de multiamiri cu sute de subscriptiuni catra Domnitoriulu Romaniei, (pentru patiotiulu fapta, ca a disolvatu senatulu), dicundu, ca elu punea pe drece la vitalele interese ale poporului romanu. —

Noulu senatu. Prin decretu din 7 Iuniu se convóca colegiale electorale pentru alegerea senatoriloru. Coleg II va slege in 1 a Iulie cate unu senatoru. Colegiulu I. in 3 Iulie asemenea. Colegiale profesoriloru universitaliloru din Bucuresci si Iasi in 5 Iuliu. —

SERBI'A. Belgradu. La inmormentarea principelui Mihailu acurseră din tóte tienutorile Serbiei, ma si din vecinele comitate din Ungari'a unu poporu fórte numerosu si, ce e caracteristicu pentru unu bunu Domnitoriu, toti purtá semne de dolin si lacrimá dupa stat'a perdere.

S'a constatatu acum pe cale oficióse, cumca 2 frati Radovanovicio dimpreuna cu arestantii Marie sub directiunea directorelui casei coreotiunale din Topschider (unu paracu spróp de Belgradu cu mai multe case) cu numele Svetozar Nenadovic au seversitu assasinatulu. S'a constatatu, ca conjuratiunea in contra principelui si a regimului moderna fù condusa de consangenii lui Alecsandru Carageorgevicio, de Nenadovicio, Maiestorovicio si Stanjevicio. „Tem. Ztg." serie, ca unu capitanu Marzailo s'a si condamnatu la mórte prin glontiu. — Cercetarile se continua si tieranii aducu mereu carra pline de persóne prepuse la deregetorie, ér' arestarile se tota continua.

Arestatii, unii se arata impetriti, altii marturisescu conjuratiunea, si in urm'a acestoru marturisiri se prinse si sor'a principelui Carageorgevicio Persida, véduva Lucacievic, dimpreuna cu vreo alti 5 studenti, cari erá membri si associatiunei „Amladina", reuniune literaria a slaviloru din Ungari'a. —

Unu corespondinte in „N. Tem. Ztg." spune'za, ca alegunduse Milanu Obrenovicio regimulu acest'a va dá destula garantia pentru fericirea Serbiei, numai o parte din fratii loru dincolo de Serbi'a, cu Dunare, in fruntea caroru'a sta Svetozar, Savu si Dunare, in fruntea caroru'a sta Svetozar, Savu si Dunare, in Neoplanta, se nu se pré imbuldiésca cá amici si avatuitori, ca acésta ii ar' imbucurá fórte. — Se vede, ca partisanii regimului de acum din Serbi'a se tolosescu de cossiune e com din Serbi'a se tolosescu de cossiune e com promitte pe toti, osti credu, ca s'ar impotrivi si cu consiliulu alegerei lui Milanu.

Comunitatea Belgradului facù inceputulu, cá prin colecte voluntarie din tóta tier'a se se redice o biserica votiva in localu assasinarei si in Belgradu unu monumentu grandiosu pentru repausatulu. Regimulu provisoriu primi adresa de condolentia statu dela Romani'a catu si dela Ungari'a si Rusi'a si se simte a fi domnu situationei. — Se scrie inse, ca Pórt'a ar' fi protestatiunei. — Se scrie inse, ca Pórt'a ar' fi protestatiune in contra alegerei lui Milanu, purtandu fricu, ca regentii'a lui va deschide usi'a la totu felulu de intrige prejudiciése Portei. Milanu inca felulu de intrige prejudiciése Portei. Milanu inca nu porni din Parisu pana candu va fi alesu nu porni din Parisu pana candu va fi alesu nu porni din Parisu pana candu va fi alesu